

อาจารย์ถวิล อภัยนิคม

อาจารย์ถวิล อภัยนิคม

วันศุกร์ที่ 14 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2560
วงการนวดไทยได้สูญเสีย “ครูหมอนวดไทย” ผู้มีจิต
วิญญาณความเป็นหมอ ความเป็นครู ไปอีกหนึ่งท่าน
คือ “ครูถวิล อภัยนิคม” ท่านเกิดปีพุทธศักราช 2469
ปีชวด ที่ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร เป็นบุตรของ
นายเข้ม และ นางชู อภัยนิคม ซึ่งได้ถึงแก่กรรมไป
ตั้งแต่ท่านอายุได้เพียง 9 ขวบ ทำให้ท่านต้องเข้า
อาศัยอยู่ที่วัดสังฆประดิษฐานาราม (วัดดอนรูป)
จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภายใต้การดูแลของพระ
อาจารย์ฤทธิ์ สุวัฒน์ ที่เป็นผู้ดูแลทั้งเรื่องความเป็น
อยู่ และ อาจารย์สอนหนังสือจนสามารถ เขียน อ่าน
หนังสือ ตำรา คัมภีร์แพทย์ คัมภีร์โรคหินทวน จาก
สมุดข่อย ตลอดจนได้เรียนนวดแผนโบราณ ท่านได้
รับการฝึกฝนการนวดจนสามารถได้เป็นผู้ติดตามไป
รักษาผู้ป่วยในที่ต่าง ๆ และได้ถวายนวดทำให้
เจ้าอาวาสวัดเป็นประจำ ท่านได้เรียนนวดจากการ

นวดคนไข้ของพระอาจารย์ฤทธิ์ เรื่อยมา จนมีวิชา
ความรู้ เรื่องการนวดเส้น มาตั้งแต่อายุได้ 10 ปีเศษ
ท่านนับถือผู้ป่วยทุกคนเป็นครูของท่าน และถือ
เป็นการเรียนที่ไม่มีวันจบ ด้วยความมุ่งมั่นจะเป็น
หมอที่ถูกกฎหมาย

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2490 ไม่ว่าท่านจะประกอบ
อาชีพใดที่ไหน ท่านได้ใช้ศาสตร์การนวดไทยช่วย
เหลือคนเจ็บป่วยในละแวกบ้านใกล้เคียงเรื่อยมา
ลักษณะยาขอหมอวาน เป็นหมอนวดพื้นบ้านที่ตั้งใจ
จริงในการรักษาผู้คนที่ให้หายเจ็บป่วย ทำให้ชื่อเสียง
เริ่มแพร่ออกไปลักษณะปากต่อปาก คนเจ็บป่วยเข้า
มาหาโดยที่ท่านไม่เคยบอกใครว่าท่านเป็นหมอ
เพราะเกรงจะผิดกฎหมายเนื่องจากในสมัยนั้นไม่มี
การประกอบโรคศิลปะ สาขานวดแผนโบราณแล้ว
จึงอาจจะโดนจับในข้อหาเป็นหมอเถื่อนได้ ท่านจึง
ต้องหาหนทางเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะด้วย

การเรียนรู้เพิ่มเติมใน สาขาเวชกรรมแผนโบราณ เภสัชกรรมแผนโบราณ และการนวดแผนโบราณ ที่ร้านหมอนคร บางยี่ขัน (อาจารย์เชาน์ กลิพันธุ์) ทำพระจันทร์ ในปี พ.ศ.2524 เพื่อเดินสู่เส้นทางชีวิตแห่งการเป็นหมออย่างจริงจังสมหวังในสิ่งที่ตั้งใจ ต่อมาในปี พ.ศ.2528 ท่านเป็นสมาชิกคนหนึ่งที่เข้าร่วมประชุม “โครงการสัมมนาฟื้นฟูการนวดไทย” โดยมี ศ.นพ.ประเวศ วะสี เป็นประธานโครงการสัมมนา นำโดย กลุ่มศึกษาปัญหาสุขภาพ มูลนิธิสาธารณสุขกับการพัฒนา มูลนิธิหมอชาวบ้าน สมาคมแพทย์แผนโบราณแห่งประเทศไทย (วัดปริณายก) สมาคมเภสัชและอายุรเวชแผนโบราณ (วัดสามพระยา) โรงเรียนและสมาคมแพทย์แผนโบราณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร (วัดโพธิ์) เมื่อครั้งการฟื้นฟูการนวดไทย (พหน.) ครั้งนี้ยิ่งใหญ่นัก ทำให้การนวดไทย หมอนวดไทย มีคุณค่าและศักดิ์ศรีขึ้นมาอีกครั้ง จนคนไทยกลับมาเชื่อมั่นในการรักษาด้วยการนวดไทย

ผลงานที่ภาคภูมิใจของท่าน เพราะรักในการนวดไทยและเชื่อมั่นว่าตนเองรักษาผู้ป่วยให้หายได้จริง ตลอดจนได้เข้าร่วมกับโครงการฟื้นฟูการนวดไทย ทำให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งภูมิใจที่เป็นคนหนึ่งที่ได้ร่วมผลักดันและอนุรักษ์

ภูมิปัญญาไทยมาจนถึงปัจจุบัน ท่านมีความภูมิใจเสมอเมื่อเล่าถึงสมัยที่ออกเดินสายเป็นวิทยากรอบรมฟื้นฟูการนวดไทยในโครงการต่าง ๆ อย่างเข้มแข็ง ทั้งยังมีส่วนร่วมในการจัดทำตำราต่าง ๆ ได้แก่ “ตำราการนวดไทย เล่ม 1” “41 ท่า ศิลปะการนวดตนเอง” “การนวดไทยบำบัด 2, 3 และ 4” มีผลงานร่วมกับกรมการแพทย์แผนไทยฯ โดยได้รับการ

แต่งตั้งเป็นคณะทำงานต่าง ๆ ได้แก่ คณะทำงานสังคายนานุมิปัญญาการนวดไทย มีผลงาน “ชุดสังคายนานุมิปัญญาการนวดไทย” 4 เล่ม ตลอดจนโครงการถอดความรู้การนวดไทยในโครงการต่างๆ อีกมากมาย ดำรงตนเป็นตัวอย่างของความเป็นหมอเป็นครูที่ดี

ครูถวิล สอนศิษย์ให้ปฏิบัติบูชา สวดมนต์ไหว้ครูเป็นนิจ ท่านมักจะบอกศิษย์ว่าเราเป็นแพทย์แผนไทยวิถีพุทธ ต้องมีความเมตตา กรุณา ยึดถือสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นเป้าหมายสูงสุด ปฏิบัติตนตามจรรยาแพทย์แต่โบราณ ไม่เห็นแก่ลาภ ท่านไม่เรียกร้องราคาการรักษา มีความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นนิสัย ให้เกียรติผู้ร่วมงานเสมอ ไม่เคยทำร้ายน้ำใจเพื่อนร่วมงาน ท่านเป็นผู้หมั่นศึกษาหาความรู้ในวิชาการนวดไทยเพื่อถ่ายทอดให้ศิษย์ตลอดชีวิตความเป็นหมอ และเป็นครู สิ่งที่ศิษย์ประทับใจในตัวครู คือ ครูมีอารมณ์ดี ในชั่วโมงสอนของท่าน ท่านให้ความรู้ครบวงจรทั้งเรื่องอาหาร ยา อิริยาบถ ท่าบริหาร การนวดไทย เส้นประธานสิบ นักเรียนจะได้รับความรู้เต็มเปี่ยมพร้อมความสนุกสนานจากมุขตลกของท่านตลอดเวลา

ครูถวิล ได้จากไปแล้วอย่างไม่มีวันกลับ เมื่อวันศุกร์ที่ 14 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2560 สิริรวมอายุได้ 90 ปี 7 เดือน คุณงามความดีของท่านสมควรจะได้รับการเล่าขานให้ศิษย์รุ่นหลังได้รู้ เพื่อยกย่องถือเป็นแบบอย่างในการเป็นแพทย์แผนไทยที่ดี

ขออำนาจแห่งบุญกุศลคุณงามความดีของครูถวิล อภัยนิคม ที่ได้ประพฤติบำเพ็ญมาตลอดชีวิตนี้ จงเป็นปัจจัยหนุนส่งให้ ครูถวิล อภัยนิคม ไปสู่สุคติภพเทอญ